

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze bakalářské práce

Drobné církevní stavby

Jan Fara

© 2015 ČZU v Praze

Drobné církevní stavby

Souhrn

Bakalářská práce pojednává o drobných církevních stavbách, ty se v posledních letech opět začínají těšit vyššímu zájmu společnosti. Předkládaná práce se dělí na dvě části, teoretickou a praktickou.

Teoretická část této práce se soustředí na typologické vymezení jednotlivých církevních staveb. Blíže specifikuje právní hlediska, která prostřednictvím Národního památkového ústavu a zákonů přesně deklarují, jak má být s památkami zacházeno. Ekonomická hlediska, která poukazují na možnosti financování oprav pomocí dotačních programů ČR a EU. A v neposlední řadě technická hlediska, jež určují způsob, jakým má být stavba rekonstruována.

Praktická část se zabývá pouze kapličkami a sochami vyskytujícími se v milevském mikroregionu, který se nachází v Píseckém okrese na jihu Čech. Výzkum v této oblasti se zabývá vyhodnocením technického stavu zkoumaných památek pomocí pozorování a porovnávání s ostatními památkami. Díky vyhodnocení technického stavu jsou majitelům staveb nacházejícím se ve špatném technickém stavu navrženy možnosti financování rekonstrukcí pomocí dotačních programů.

Obce jako majitelé staveb plní své povinnosti spojené s udržováním památek v dobrém technickém stavu takřka na výbornou. U fyzických osob je tomu však naopak.

Klíčová slova: Kaplička, socha, památka, obec, dotace, technický stav, rekonstrukce, zákon, architektura

1 Cíl práce a metodika

Předmětem této práce jsou drobné církevní stavby, konkrétně kapličky, výklenkové kapličky a sochy situované v píseckém okrese. Cílem výzkumu je zjistit, zda si vlastníci drobných církevních staveb plní své povinnosti spojené s vlastnictvím památek tak, jak jim ukládá zákon. Dalším bodem této práce je posouzení, zda jsou obce a fyzické osoby schopny čerpat prostředky z dotačních programů určených pro drobné církevní stavby.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou vzájemně provázaných částí, teoretické a praktické. Důkladné prostudování dostupné literatury a webových stránek jednotlivých institucí bylo využito jako podklad pro vyhotovení literární rešerše. Všechny využití zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury. Teoretická část by měla nezainteresovaným čtenářům osvětlit problematiku spojenou s drobnými církevními stavbami. Vymezuje především drobné stavby dle typologie a nastiňuje právní, ekonomická a technická hlediska týkající se drobné církevní architektury.

Výzkumná část práce byla vyhotovena na základě objektivní analýzy, které byly podrobeny všechny zkoumané stavby. Základní informace o jednotlivých stavbách byly získány z obecních kronik, tyto informace jsou umístěny v příloze I. Konkrétní údaje o proběhlých rekonstrukcích, jejich předmětu a vynaložených nákladech byly získány pomocí strukturovaných interview, vedených se starosty a zaměstnanci obecních úřadů jednotlivých obcí. Data, jež byla získána terénním výzkumem, obsahují podrobnou dokumentaci, fotodokumentaci a topografickou orientaci pro vyšší přehlednost.

Všechna pořízená data budou zpracována a vyhodnocena v závěrech práce. Získaná data budou především sloužit k potvrzení, či vyvrácení hypotézy, že se obce jako vlastníci starají o drobné církevní stavby lépe, než fyzické osoby. Informace získané zpracováním výzkumné části práce poslouží jako podklad pro návrhy určené vlastníkům památek. Tyto návrhy budou mít za cíl zlepšení současného stavu v otázce čerpání dotací.

2 Vlastní práce

Díky podrobné analýze všech zkoumaných památek bylo zjištěno, zda se vlastníci staveb o drobné církevní stavby starají tak, jak jim ukládá zákon. Dále bylo porovnáno, zda se o památky starají lépe obce, či fyzické osoby. Následně bylo na základě interview zjištěno, zda vlastníci staveb čerpají dotace pro rekonstrukce, a pokud ano, pak jaké.

Při posuzování technického stavu na základě objektivního hodnocení byly jen u několika staveb zjištěny nedostatky a to především v případě majetku fyzických osob. V případě obcí se většinou jednalo o drobné nedostatky.

Na základě interview vedených se starosty dotčených obcí byl získán ucelený přehled staveb, které byly rekonstruovány za pomoci dotací. Větší část obcí dává však přednost financování oprav z vlastního rozpočtu a některé se spoléhají i na alternativy typu občanských sbírek, či milodarů rodáků. Náklady na jednotlivé opravy byly pečlivě zaznamenány a konkrétní data o nákladech na opravy a formách financování byly interpretovány formou grafů.

Poslední část výzkumné části je věnována podpoře cestovního ruchu oblasti a zatraktivnění drobných církevních staveb obecně. Každá ze zkoumaných obcí propaguje vlastněné památky alespoň na svých webových stránkách. Podrobněji se propagací regionu a památek zabývá Svazek obcí města Milevska, který v posledních letech nechal vydat několik zdařilých publikací o drobné architektuře a celé oblasti zkoumaného mikroregionu.

3 Závěr

Tato bakalářská práce blíže specifikuje drobné církevní stavby nacházející se v milevském mikroregionu v okrese Písek. Teoretická část vymezuje jednotlivé památky dle typologie a přibližuje právní, ekonomická a technická hlediska, která jsou úzce propojena s udržováním památek v dobrém technickém stavu. Udržování drobných památek v kvalitním technickém stavu a jejich navrácení do stavu původního spočívá na dnešní generaci. Prostředníkem mezi drobnými stavbami a veřejností by měl představovat stát, který by měl více dbát na dodržování právních aspektů spojených s udržováním drobných církevních staveb v co možná nejlepším technickém stavu.

V praktické části byly podrobně analyzovány drobné církevní stavby nacházející se v oblasti města Milevska, ležícího v okrese Písek na jihu Čech. Všechny stavby byly podrobeny důkladné analýze a byly zaneseny do podrobné dokumentace, fotodokumentace a topografické orientace. Byl zkoumán technický stav drobných památek a vyhodnoceno, zda se majitelé památek starají o stavby tak, jak jim ukládá zákon. Byla sledována ekonomická náročnost na rekonstrukce a využívání dotačních programů pro tyto investice. Po rozhovorech se starosty byly vytvořeny ucelené tabulky, jež posloužily jako východiska pro analytické tabulky a grafy v praktické části práce.

Celkově lze výsledek zkoumání drobných staveb na Milevsku posoudit kladně. 21 z 25 zkoumaných staveb splnilo své vlastnické povinnosti tak, jak jim ukládá zákon a tyto památky se nachází ve velmi dobrém technickém stavu. Avšak alarmující je fakt, že žádná ze

zkoumaných fyzických osob své povinnosti vlastníka drobné památky nesplňuje tak, jak jí ukládá zákon. Hypotéza kladená v cíli se tudíž potvrzuje. Obce se o drobné církevní stavby starají lépe, než fyzické osoby. Dalším nelichotivým zjištěním je nedostatečné čerpání dotací pro rekonstrukce drobných památek. Obce se často spoléhají jen na prostředky z rozpočtu a žádné dotace nevyužívají, tak je tomu v 57%. Obce nejčastěji využívají dotace Jihočeského kraje (24%) a dotace z nadace společnosti ČEZ (10%). Jen 5% obcí využívá dotace Ministerstva kultury a zbylých 5% se spoléhá na sbírky občanů či milodary bývalých rodáků. Žádná ze zkoumaných obcí nevyužívá evropské dotace, ani dotace Ministerstva pro místní rozvoj. Fyzické osoby nebyly v tomto přehledu uvažovány, jelikož prováděné rekonstrukce vždy realizovali svépomocí na vlastní náklady.

Závěry této práce byly společně s ústními doporučeními poskytnuty předsedkyni svazku obcí města Milevska, dále starostům jednotlivých obcí a fyzickým osobám, jenž vlastní drobné církevní stavby. Doufám, že mnou navržená zlepšující opatření budou do budoucna opravdu využita a povedou tedy ke zlepšení stávajícího stavu.

4 Zdroje

HÁJEK, Tomáš a Irena BUKAČOVÁ. *Příběh drobných památek: (od nezájmu až k fascinaci)*. 1.vyd. Lomnice nad Popelkou: Jaroslav Bárta, Studio JB, 2001, 137 s. Krajina domova, sv.. ISBN 80-900903-9-7.

HLADKÝ, Jiří. *Kapličky, boží muka, výklenkové kapličky a zvoničky na Milevsku a Písecku*. vyd. 1. Milevsko: město Milevsko, 2007, 139 s. ISBN 978-80-254-0640-3.

PEK, Tomáš. *Stavební památky: specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, xiv, 214 s. ISBN 978-80-7357-462-8.

ŠIMEČKOVÁ, Pavla. *Od kapličky ke křížku: (průvodce po posvátných místech na Kovářovsku)*. vyd. 1. Praha: nakladatelství Plot, 2009, 280 s. ISBN 978-80-86523-94-1.

WITZANY, Jiří. *PDR - poruchy, degradace a rekonstrukce*. vyd. 1. Praha: České vysoké učení technické, 2010, 458 s. ISBN 978-80-01-04488-9.